

VERSLAG

High level bankenoverleg
28 september 2016

Deelnemers

//////////

Philippe Muyters	Kabinet Muyters
Gert Bergen	Kabinet Muyters
Jan De Craen	Kabinet Homans
Stefan Knaepen	Kabinet Tommelein
Anne-Mie Ooghe	Febelfin
Saar Carre	Febelfin
Michel Vermaerke	Febelfin
Pierre Jolie	ING
Johan Thijs	KBC
Mario De Vry	Belfius
Filip Dierckx	BNP Paribas Fortis
Dirk Wouters	Bank J. Van Breda
Marc Dillen	VCB
Gert Huybrechts	VCB
Eric Vandewiele	VCB
Jef Lembrechts	VCB
Johan Bortier	Unizo
Vincent Thoen	Voka
Michel Casselman	PMV
Filip Lacquet	PMV
Bernard De Potter	Agentschap Innoveren en Ondernemen
Chris Dauw	Agentschap Innoveren en Ondernemen
Bart Candaee	Agentschap Innoveren en Ondernemen
Johan Hanssens	Departement EWI
Tom Tournicourt	Departement EWI
Sophie Callewaert	Departement EWI

Monitoring kredietverlening door Febelfin

//////////

De Belgische economie is en blijft ondersteund door de Belgische banksector. Van december 2007 tot juli 2016 is er een toename in de kredietverlening van 34,9%. De hoogste toename, 47,1%, wordt toegeschreven aan de kredieten aan Belgische gezinnen.

Hypothecaire kredietverlening

Het aantal kredieten voor aankoop en bouw kende een sterke stijging in de eerste helft van 2016 vergeleken met 2015. Ook het gemiddeld kredietbedrag voor de aankoop en de bouw van een woning steeg. In twee jaar tijd is het gemiddeld kredietbedrag voor de aankoop toegenomen met meer dan 10.000 euro tot 147.211 euro. Het gemiddeld kredietbedrag voor de bouw kende in twee jaar tijd een toename van meer dan 14.000 euro tot 154.008 euro. De wanbetalingen inzake hypothecair krediet bleven stabiel. Uit de analyse blijkt zelfs dat de nieuwe hypothecaire kredieten van betere kwaliteit zijn. Het aantal contracten waarvoor een eerste betalingsachterstand geregistreerd werd, is afgenomen.

Febelfin meldt dat de Nationale Bank van België erover waakt dat de hypothecaire kredietverlening gezond is en blijft. Daarom komt er een verstrenging van de kapitaalvereiste in verband met de hypothecaire kredietverlening. Toch benadrukt Febelfin dat de hypothecaire kredietverlening hierdoor niet in het gedrang komt.

De Vlaamse Confederatie Bouw wijt de verhoging van het gemiddeld kredietbedrag voor de bouw van een woning aan de extra investeringen die nodig zijn om tegemoet te komen aan de verplichte energienormen.

Kredietverlening aan ondernemingen

Het uitstaande bedrag aan ondernemingskredieten steeg in juni 2016 met 3,8% ten opzichte van juni 2015. In mei 2016 werd een recordbedrag behaald van net geen 139 miljard euro aan uitstaande ondernemingskredieten. Wanneer de kredietverlening aan ondernemingen opgedeeld wordt volgens looptijd van het krediet, tonen de cijfers dat vooral de kredieten op middellange en lange termijn zijn toegenomen. De ondernemingen trachten de historisch lage rente voor langere termijn vast te leggen. De weigeringsgraad bereikte het tweede laagste niveau ooit gemeten. Ook de perceptie van de kredietbelemmeringen die de ondernemers ervaren, is verbeterd. Ondernemingskrediet is en blijft meer dan ooit toegankelijk.

De ondernemingsorganisaties bevestigen dat ondernemers minder problemen ondervinden bij de aanvraag van kredieten.

De kredietbemiddelaar benadrukt dat hij juist meer kredietdossiers van slechtere kwaliteit binnenkrijgt. Bij de kredietdossiers van goede kwaliteit hoeft hij niet in tussen te komen, aangezien de ondernemer zelf overleg pleegt met zijn financiële instelling om tot een oplossing te komen.

Kredietverlening aan ondernemingen – alternatieve financieringsmiddelen

Zowel onroerende als roerende leasing blijven toenemen. In juni 2016 bedroeg deze financieringsbron 14,1 miljard euro.

De turnover van factoring, een andere alternatieve financieringsbron, verdubbelde op vijf jaar tijd tot meer dan 60.000 miljoen euro.

Grotere bedrijven gebruiken meer en meer de kapitaalmarkt. Momenteel is er een uitgiftevolume van meer dan 57 miljard euro aan vastrentende effecten op meer dan 1 jaar. Dit is een bijna verviervoudiging sinds 2008.

Voor de Winwinlening, een product van PMV, werden in het tweede kwartaal van 2016 524 Winwinleningen geregistreerd, die een kredietbedrag van 12.310.605,75 euro vertegenwoordigen. Uit de analyse blijkt wel dat het gemiddeld bedrag van de geregistreerde Winwinleningen aan het afnemen is. Voor het tweede kwartaal van 2016 bedroeg dit 23.417,17 euro. De cijfers tonen aan dat het vooral een belangrijk instrument is voor starters. In het tweede kwartaal van 2016 werd meer dan de helft van de geregistreerde Winwinleningen toegestaan aan starters.

Crowdfunding lijkt te beginnen aanslaan. In 2013 bedroeg crowdfunding in België 1,1 miljoen euro. In de eerste helft van 2016 bedraagt dit al 13,3 miljoen euro, waarvan 7.700.000 euro via de verkoop van aandelen en 3.300.000 euro via leningen. Febelfin benadrukt nog eens dat crowdfunding een delicaat financieringsmiddel blijft. Aan de ene kant moet het een soepel instrument zijn, aan de andere kant moet de particulier genoeg beschermd worden.

De minister is opgetogen dat de monitoring is uitgebreid met alternatieve financieringsmiddelen, aangezien deze financieringsmiddelen aan belang winnen. De minister zal kijken of de Winwinlening uitgebreid kan worden voor coöperatieve verenigingen.

Evoluties rond ‘turnaround fondsen’

////////////////////////////////////

Volgens PMV zijn doorstartfondsen niet echt aanwezig op de Vlaamse markt. Daarom heeft PMV samengezeten met Febelfin om te kijken wat mogelijk is. De bedoeling is om zo vroeg mogelijk in te grijpen bij ondernemingen in moeilijkheden, zodat de kansen op doorstart zo groot mogelijk zijn. Daarvoor is de input van de financiële instellingen noodzakelijk. Een goede wisselwerking tussen PMV en de financiële instellingen is hiervoor vereist.

Via het instrument Gigarant heeft PMV het gepaste instrument om doorstartdossiers te helpen financieren. Echter is er in sommige doorstartdossiers meer nodig dan financiering om een goede doorstart te maken. Er is meestal ook operationele ervaring nodig. Dit is voor PMV niet evident.

Het is de bedoeling van PMV om enerzijds de verschillende partijen (turnaround managers, boekhouders, gespecialiseerde advocaten, ...) beter in kaart te brengen en anderzijds de partijen regelmatig samen te brengen, zodat ze elkaar leren kennen. Als er dan een doorstartdossier binnenkomt, dan kan er sneller en gemakkelijker een team opgericht worden om deze onderneming te begeleiden.

Febelfin en de financiële instellingen hebben aan PMV gevraagd om te kijken of men de manier van werken van turnaroundpartijen kan valideren, dit om een goede samenwerking te bekomen in de doorstartdossiers.

In een later stadium kunnen doorstartfondsen in het leven geroepen worden.

De minister wil in het volgende high level bankenoverleg een stand van zaken krijgen van dit agendapunt.

Moeilijke monetaire context en invloed op de bedrijfsmodellen

////////////////////////////////////

De financiële sector krijgt momenteel verschillende uitdagingen te verwerken. De eerste is het monetair beleid van de Europese Centrale Bank. De aanhoudende lage rente (zelfs negatieve rente voor bepaalde producten) zorgt voor lage interestinkomsten voor de banken. Dit heeft grote gevolgen voor de rendabiliteit van de financiële instellingen.

Een tweede uitdaging is de technologische evolutie. De digitalisering zowel intern als naar de klanten toe zorgt dat de kosten voor de banken oplopen. Door de digitalisering worden vele nieuwe financiële diensten zoals mobiel bankieren, internetbankieren, ... mogelijk, maar toch moet de veiligheid van deze diensten verzekerd blijven. Dit vergt enorme investeringen. Door de digitalisering zijn er ook veel nieuwe spelers op de financiële markt bijgekomen, zoals Amazon, Google.

Een andere hoge kost zijn de banktaksen. In 10 jaar tijd zijn de bankspecifieke heffingen vermenigvuldigd met negen. Deze wegen enorm door en bedreigen de gezondheid en de rendabiliteit van de banken.

De grootste uitdaging voor de banken is dus de rendabiliteit van de banken. Uit de KPMG-studie blijkt dat de return on equity zal dalen en dat de cost to income ratio zal stijgen. Om de kosten te reduceren zal de tewerkstelling in de financiële sector verder dalen, zodat de personeelskosten verminderen. In tien jaar tijd zijn er al 13.000 werknemers afgevlod.

De minister begrijpt dat door de digitalisering er andere competenties gevraagd worden. Toch wil de minister dat Febelfin overleg pleegt met de VDAB om te kijken voor een proactief competentiebeheer. Ook zal de minister overleg plegen met minister Van Overtveldt over de banktaksen.

Febelfin wil de minister erop attent maken dat de financiële sector al 2,7% van de loonmassa investeert in vorming van het personeel. Febelfin is verheugd met het initiatief van minister Muyters om overleg te plegen met minister Van Overtveldt.

Opstart relatiebeheer met de banken

////////////////////////////////////

De verschillende overheidsinstrumenten, zoals begeleiding, subsidies, ... , zijn niet altijd even gekend bij de ondernemers. Daarom wil Agentschap Innoveren en Ondernemen de krachten bundelen met de financiële sector om de informatie over ondersteunende overheidsmaatregelen bij de ondernemer te krijgen. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen stelt daarom voor dat iedere financiële instelling een contactpersoon aanstelt. Er wordt nog overleg gepleegd met deze contactpersonen over mogelijke acties, zoals kennismaking met dienstverleners ondernemerschap, uitbouwen van begeleidingsteams voor starters/groeiërs, enz.

Voorstelling recalcuator

////////////////////////////////////

De Vlaamse Confederatie Bouw heeft een tool ontwikkeld voor de financiële sector, zodat zij een realistische inschatting van de energiekostbesparing kunnen maken, waardoor de financiële instellingen rekening kunnen houden met de energie-efficiëntie bij de toekenning van hypothecaire leningen. De renofase-tools zijn gratis ter beschikking op het internet (www.renofase.be). De certificatie, door Belgian Construction Certification Association (BCCA), een onafhankelijke derde partij, moet wel betaald worden.

De Vlaamse Confederatie Bouw gaat deze tool ook toelichten aan de Nationale Bank van België (NBB). Febelfin is benieuwd hoe NBB deze tool bekijkt in de context van kapitaalvereisten en loan to value-begrenzingsen.

Varia

//////////

De gevolgen voor Vlaanderen van de sluiting van Caterpillar

Febelfin heeft samengezeten met de Waalse overheid over de situatie van Caterpillar, met de bedoeling om een gelijkaardig zorgtraject op te zetten zoals werd opgezet voor Ford Genk. In dit zorgtraject werden alle werknemers aangeraden contact op te nemen met hun bankier om hun financiële situatie te bespreken en hun opties te bekijken. Ook werden de betrokken ondernemers proactief benaderd en werd er nagegaan wat hun problemen en hun opties waren.

Uit de voorlopige lijst van toeleveranciers van SOGEP (Société Wallonne de Gestion et de Participations) blijkt dat een vierde van de toeleveranciers in Vlaanderen gevestigd zijn. Febelfin wil de minister attent maken op deze situatie.

Andere variapunten

De Vlaamse Confederatie Bouw wil de minister nog eens attent maken op de verzekering tegen niet-terugbetaling.

Mr. Knaepen van kabinet Tommelein laat weten dat er overleg is met de beroepsvereniging van verzekeringsondernemingen 'Assuralia'. Er zal een ledenbevraging komen om te weten te komen wie geïnteresseerd is in het product.

De Vlaamse Confederatie Bouw laat weten positieve verwachtingen te hebben over het feit dat enkele banken de vme-leningen voor de renovatie van appartementen terug activeren of meer activeren.

Afspraken en volgend overleg

De volgende high level bankenoverleg zal doorgaan op 22 februari 2017 om 8u30 op het kabinet Muyters.